

Ú V O D.

V listopadu r. 1918 napsal jsem spisek „Náprava měny v Československém státě“. Naznačil jsem v něm systematiku způsobů nápravy měny. Rozlišuji nápravu měny reálnou a nápravu měny formální, jež se prováděla zákonnou devalvací, totiž jakýmsi zachycením směnné hodnoty pokleslé jednice měnné a ustanovením pevného poměru pro skládání její v měnnou jednici novou. Ukázal jsem tu zároveň, jako již dříve v brožuře „Peníze“, že správně provedenou zákonnou devalvací se nikomu nová krivda neděje, ale že také její účinek není valný, že jde tu spíše o pouhou změnu čísel, jimiž se ceny statků vyjadřují. Zdůvodnil jsem dále proti všem jednostranným úvahám, téměř napořád i odborníky u nás hlásaným, že účinek pokleslé měny není ani ve vnitřním hospodářském životě, ani ve stycích s cizinou toho přímého škodlivého vlivu, jak se tvrdí; hlavně že záleží na tom, aby měna byla u s t á l e n a, zbytečně nekolísala, kterýžto názor v cizích literaturách a v měnové politice v cizině nabyt vrchu již dávno. Konečně aplikoval jsem názor o teoriích platební bilance povšechně tlumočený, že vzájemné platební nároky a povinnosti zemí trvale se mohou vypořádávati hlavně pouze vývozem a dovozem zboží, přesněji na teorii peněz v ten smysl, že každé zboží, jež se ze země do země ve větších rozměrech přepravuje anebo by se zřetelem na dané přirozené a hospodářské poměry styčných zemí přepravovati dalo, zastává úlohu peněz, jest udržovatelem hodnotné úrovně měny, ne jen zlato; ale že pak je rozpětí, v němž měna těchto zemí kolísá, mnohem větší než u zlata, poněvadž poměrné přepravní náklady bývají mnohem větší. Vždyť kurs měny jest v podstatě dán právě poměrem cen statků na domácím trhu a na trzích v cizině. Na tuto základní thesi teorie měny ukázal jsem v literatuře poprvé.

V díle nynějším vracím se ke všem těmto myšlenkám znovu a rozvádím některé z nich poněkud šíře a dílem i přístupněji. Jako si přičítám část zásluhy, že se naše veřejné mínění ve příčině obav ze zákonné devalvace uklidnilo, i snad že naopak nedošlo na druhé straně u nás k náhlé a násilné úpravě měny takovou formální devalvací, do níž nás mnozí národohospodáři nerozvážně přímo vháněli, tak přispěje, doufám, tento spisek, aby správné názory nabývaly půdy i na další cestě nápravy naší měny, která nás ještě čeká.

Na Král. Vinohradech, 23. dubna 1919.

Dr. Jos. Pazourek.